

יזאת תורת השבת

בס"ד | שנה שנייה | פרשת ויצא תשפ"ד | עלון מס' 58

בפתח דבר | מדור חדש

חסד. ויתור. מסירות נפש. זה הבסיס לבניית עם ישראל שהם רחמנים ביישנים וגומלי חסדים וזה הבסיס לבניית העולם וקיום העולם.

שהרי קין והבל התחתנו עם אחיותיהן שבביל לבנות את העולם, (זה היה מותר אז לצורך השעה, ויש הרבה טעמים בזה), והתורה מכנה את זה בשם חסד. שהרי נאמר (ויקרא כ"ז) "ואיש אשר יקח את אחותו... חסד הוא ונכרתו וגו'" ונאמר "עולם חסד יבנה", שבלא אותו מעשה חסד שעשו עם אחיותיהן לא היה קיום לעולם, בגלל שלא היו יכולין להתחתן ולהביא תולדות.

מסירת הסימנים

בפרשת השבוע חז"ל מספרים לנו על ויתור אצילי וגדול מאין כמותו שרחל מסרה את הסימנים ללאה כדי שלא לביישה, וצריך להבין מה היה שם. יעקב מגיע לבאר של חרן ורואה שם את רחל "ויגד לה כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא" ומסביר רש"י שאמר לה כך: שאם לבן הארמי אביה הינו אדם רמאי - אז אחיו אנוכי ברמאות. ואם הוא כמו רבקה אחותו הכשרה - אז בן רבקה אני וכשר כמוה.

ואז רחל שואלת את יעקב איך מותר לו לרמות את לבן? ויעקב עונה לה: "עם נבר תתבר ועם עקש תתפל". כעת כשיעקב יודע שלבן רמאי הוא רוצה לדעת באיזה תחבולות להשתמש. יעקב שאל אותה במה אביה יכול לרמות, אז היא עונה לו שיש לה אחות גדולה ממנה שלבן יחליף ביניהם, שבביל לסחוט את יעקב לעבוד שבבילו עוד 7 שנים. ואז יעקב לימד אותה את הסימנים שיבחן אותה בחדר ייחוד שהם הלכות נידה, הפרשת חלה, והדלקת נרות של שבת. 3 דברים אלו אישה צריכה להקפיד עליהם ביותר, כדי שלא יהיה עליה קטרוג בשעת לידתה שהיא בסכנה. כמובא במסכת שבת.

בחתונה רחל ניצבת בפני דילמה לא פשוטה: מצד אחד אחותה עלולה להתבייש כי יעקב יגלה שזאת לא הכלה האמיתית ומצד שני את היא תוותר היא כנראה תיפול לידיים של עשו ותפסיד את כל הקיום של כלל ישראל שיצא מאחותה ולא ממנה!!! היא מתגברת ומוסרת ללאה את הסימנים שנתן לה יעקב, ומלמדת אותה את ההלכות של כל לאם יהודייה! אולי זה קשה אבל היא יודעת שזה המעשה הנכון, "נח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים" ויעקב מתחתן עם לאה ולא מגלה את זה עד הבוקר.

תמר ויהודה

מצינו גם אצל תמר שמסרה נפשה לשרפה כדי שלא להלבין פניו של יהודה. שהיא היתה חייבת ביבום וגרמה ליהודה לייבם אותה ונכנסה להריון של התאומים פרץ וזרח שמהם (פרץ) יצא דוד המלך, ויהודה חשב שהיא זינתה וגזר את דינה לשרפה כי היא היתה בת כהן (שם בן נח) והיא יכלה להנצל ולהציל את העוברים שבביטנה אם רק היתה מגלה שזה היה יהודה אבל אז היא היתה מביישת אותו כי הוא חשבה לזונה. בן אדם רגיל כנראה היה נשבר בפרט אשה רחמניה על בניה, אבל האימהות שלנו יצוקות מזן אחר שממנו ורק ממנו אפשר לבנות את כלל ישראל ואנחנו כצאצאיהם קיבלנו את זה עמוק עמוק בגנים שלנו ושכל של גוי לא יכול ולא מסוגל להבין את זה.

המשך בעמוד אחרון

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כת"ב)

מספר הרה"ח ר' מרדכי מלאכי שליט"א: בישיבה היה לנו תלמיד חשוב, ושמו יוסף ישראל לוי שיח"ל. בישיבה קטנה היתה לנו שפה משותפת, והוא היה מספר לי על לבטים וקשיים, שנערמים בדרכו של בחור החפץ להיות בן עלייה. מצדי נתתי לו אוזן קשבת, ומפעם לפעם גם עצות טובות. ברוך ה', גדל הבחור והיה לאיש. איש אשר רוח בו.

יום אחד אני מקבל ממנו טלפון. לרגע אני צולל יחד עמו לזיכרונות המתוקים משנים עברו, וברגע השני הוא מבקש ממני פגישת ייעוץ. הוא זכר שנעזר רבות בעצותי, וקיווה שגם הפעם יהיה לי מה לחדש לו.

כשהוא הגיע, הוא פרש את שאלתו בפני: "אני עובד כמלמד בתלמוד תורה של היישוב הישן. זהו תלמוד תורה עצמאי, שמחלק משכורות כפי ראות עיניו. לא למדתי את מקצוע המלמדות בצורה מסודרת או שאינה מסודרת, והתפקיד שלי הוא בעיקר להשגיח על התלמידים, שיתנהגו כראוי בזמני ההפסקות. אחר הצהריים אני מלמד בכיתה ג' דרדקים קטנים וטהורים, ובסך הכול מגיע לשימונה שעות עבודה ביום, כולל ההפסקות. מפעם לפעם אני לוקח גם שעות נוספות של מילויי מקום, וכך נוספות לי עוד כמה שעות. אחר כך, בערב, אני יושב עם החברותא שלי ללימוד פורה בסייעתא דשמיא.

עם השנים החולפות אני צובר ניסיון, וכבר יודע ומכיר כל חיוך של ילד וגם כל רמז לעווית של בכי, יודע בדיוק מי השובב שיש לשים עליו עין, ואיך אני מסתדר אתו כך שיישאר בצד שלי. אני חושב שנעשיתי משמעותי לילדים של החיידר. למדתי אותם, על פאותיהם המתבדרות וחולצותיהם הסוררות, והם מחכים לי ולמילים הטובות שאני מכין להם.

בכיתה ג' אני מוסר את החומר כמלמד ותיק, וברוך השם, הילדים היקרים מוכיחים את בקיאותם בנלמד. אני מבקש ממך עצה, הוא הגיע סוף סוף לעניין שלשמו בא, "שתגיד לי נוסח שאותו אומר לפני המנהל, כדי שיעלה את שכרי".

לפני שאני מנחיל לו עצה שעדיין לא הגיתי, אני שואל אותו, "כמה אתה משתכר לחודש?" והתשובה שלו: "שנים עשר אלף שקלים בחודש". אני נדהם. "יש לך צרות של עשירים. איני מכיר אף מלמד שמקבל משכורת כזאת! ויש לי חברים שמלמדים בכיתות גבוהות, עובדים קשה ומתמחים אצל מומחים. חכה רגע". הוא מחכה, ואני מרים טלפון לכמה ידידים ומכרים, שישמע בעצמו מה גובה המשכורת של מגיד שיעור בכיתה ח' או בכיתה ו', וכמה מרוויח מלמד שעבר הכשרה בקורס או בשניים, ושמקבל משכורת מכל מיני מקורות, שאנשי היישוב הישן אינם מכירים. כולם אומרים סכום נחמד, שבין ארבע לשמונה אלף.

איש מהם אינו מעלה בדעתו, שלידי יושב יהודי שעובד כמלמד, ומשתכר שנים עשר אלף שקלים בחודש. אני נתן לו להבין שהוא צריך לעשות סעודת הודיה, ואין לי באמת רעיון איך לעזור לו לבקש מהמנהל העלאה במשכורת, כי איני רוצה לעשות עין הרע.

"תגיד לי", אני שואל אותו בסקרנות, "אתה נתן מעשר כספים?" "כן". התשובה שלו ברורה והחלטית, "כבר מאז שהייתי בחור למדתי עם חבר את העניין של מעשר כספים, ויחד החלטנו שניקח עניין זה באופן מעשי ובלי 'חכמות'. התחלתי לקיים זאת בפועל מיד, כבחור, ומאז אני מפריש חומש מהכנסותי, כיון שזה הכי מהודר. אמרנו זה לזה שטוב להתחיל כבר מעכשיו, כשעדיין אין עול של פרנסה, ולהתרגל להוציא את החומש, כדי שאחרי הנישואין נוכל גם כן להמשיך בכך בקלות יחסית. אמנם זה לא מובן מאליו, להוציא לצרכי צדקה אלפיים ארבע מאות שקל

מהמשכורת מיד כשהיא מגיעה, אבל כשמתרגלים זה יותר פשוט, וגם המציאות היא שהקב"ה שולח שפע, ברוך ה'." "אתה רואה איזו סייעתא דשמיא יש לך?" התרגשתי, "אתה

רואה שאתה עובד הכי פחות מכולם ומקבל הכי הרבה? רואה שאין קשר בין ההשתדלות לפרנסה? אתה עושה מה שמתאים לך לעשות, והקב"ה שולח את המשכנו ברכתו!" לעיין עוד בסוגיה של בטחון והשתדלות, ובסופה של שעה של קורת רוח הגענו למסקנה, כי הגזרה אמת והחריצות שקר. מידת ההשתדלות של האדם תלויה במידת הבטחון. ואם הוא

מסוגל לבטוח בכל לבו, אין לו כל צורך להוסיף יגיעה. המנהל של העולם כולו יעלה לו את המשכורת כשיעלה רצון מלפניו. ואם האדם מוסיף יגיעה, הקב"ה מסדר את העניינים כך, שהשפע יגיע לו רק באמצעות אותה יגיעה.

עובר חודש, ושוב יוסף ישראל על הקו. "מה שלומך?" אני שואל אותו, "איך הסתדרת עם המנהל?" "הודעתי לו שמעכשיו איני לוקח שעות נוספות", הוא הדהים אותי. "חבל לי להתייגע יותר מדי, אני מעדיף לשמור את הכוח, המוח והריכוז ללימוד עם החברותא בערב. ועכשיו, תשמע סיפור."

"כולי אוזן".

"בשבוע הקרוב אבא שלי שיחי, עומד להכניס את אחי בעול תורה ומצוות. ההתרגשות גדולה והשמחה רבה, אבל הכיס ריקן. אבי כבר אינו צעיר, וחששתי שהעול הכספי יזיק לבריאותו. הבנתי שעלי לסייע לו, אבל ידעתי שהוא לא יסכים לקחת ממני פרוטה. מה עשיתי? הלכתי לאומן הבתים שעושה את התפילין, וביקשתי ממנו שימתין עם התשלום עד לאחר חג הסוכות, ואז אשלם לו את עלות התפילין.

במקביל ביקשתי שיאמר לאבי שמישהו שילם את זה, וכמובן ביקשתי שלא יגיד מיהו אותו נדבן עלום. הבתים-מאכער הסכים,

אני בוודאי הסכמתי, ורק הכיס שלי עדיין לא הביע את הסכמתו. לא היה לי מושג מניין אשלם זאת, במיוחד כשלאחרונה עלו דמי השכירות שאני משלם בכמה עשרות אחוזים. עם זאת, היה לי ברור שכך עלי לעשות.

שמחת הבר מצווה היא כמובן גם שמחתינו, ונוות ביתי רצתה להתחדש בבגד נאה לכבוד השמחה. גם כאן היה לי ברור שזאת הוצאה הכרחית וחשובה, אבל שום רעיון של השתדלות לא עלה במוחי. נותר לי רק להסתקרן, היאך ישלח לי ה' את ברכתו. עכשיו תשמע טוב: כשאשתי הלכה לקנות את הבגד, נתתי לה כרטיס אשראי מסוג דירקט, כרטיס עקשן שכזה, שלא מוכן לשחרר אגורה אחת יותר מהסכום שיש בחשבון. ידעתי שאין שם סכום גדול, וקיוויתי לטוב. מה השתוממתי לגלות שאשתי חזרה מקניות בסך אלף חמש מאות ועשרה שקלים חדשים, וכולם שולמו כדת וכדין!

התקשרתי לבנק כדי לברר את מצב החשבון, והנה מסר התברר ש'בדיוק' היום נכנס לחשבון מענק המגן הכנסה שלילי בסך שלושת אלפים וחמישים שקלים - סכום כפול מהקניות שערכה. הניסים לא נגמרו כאן. הרי גם תפילין עלי לשלם. כבר כמה שנים שאני עובד בשביל תלמוד תורה אחר מזה שבו אני מלמד, ומכין להם דפי עבודה. הם הבטיחו אי אז שישלמו עבור עבודה זו, אבל ההבטחה הזו עומדת כבר כמה שנים בצורת הבטחה בלבד.

הנה, היום הזה עלה זכרוני לפניכם, והם הכניסו לחשובני עשרת אלפים ש"ח, כפול מהסכום שציפיתי לקבל מהם, וכפול מהסכום שהיה עלי לשלם עבור התפילין של אחי! זה הסיפור שרציתי לספר. תפרסם אותו, כדי שידעו מה צדקה עושה". (השגחה פרטית)

ויהי בבקר והנה היא לאה (כט, כה)

אבל בלילה לא היתה לאה, לפי שמסר יעקב לרחל סימנים, וכשראתה רחל שמכניסין לו לאה אמרה עכשיו תכלם אחותי, עמדה ומסרה לה אותן סימנים (רש"י)

כבר עמדו כל המפרשים על מעלת ויתורה של רחל ללאה אחותה, שלא היה זה ויתור חד-פעמי, אלא ויתור לאורך ימים. כל חייה עם יעקב הייתה גומלת חסד עם לאה, ונתנה ללאה להרגיש שעשתה עמה חסד במה שנישאה ליעקב לפניו, ואף כשלאה הקניטתה שתקה רחל ולא דיברה!

ובזה מבאר הגה"צ ר' שלום שבדרון זצוק"ל מדוע ניסיון זה של רחל עומד לה שבשעת החורבן והגלות זיכרונה הוא שיעלה לפני ה' לגאול את בניו מהגלות, ושאר ניסיונות האבות הקדושים - שהיו ניסיונות קשים וגדולים - לא עמדו לישראל להעלותם מהגלות. והיינו, שניסיונם של האבות היה בשעת מעשה אבל ניסיונה של רחל היה לאורך ימים, והתגברה תמיד בשתיקה ולא אמרה כלום! זו גבורה שאין למעלה ממנה, שבזכות גבורה זו זכתה לדורות עולם להיות זו שבזכותה יעלה רצון לפני ה' לגאול את בניו.

***

סיפר הגאון רבי ישראל גנס שליט"א, מראשי ישיבת 'קול תורה' ומזקני ההוראה שבדור: בזמן קום המדינה שכנה שכונת סנהדריה ממש בגבול, דבר שהביא להטרדות וטרור מצד השכנים הערביים, שהיו מגיעים בלילות לשכונה ומציקים בפעולות טרור לתושביה היהודים של השכונה. כשהתרבו הטרדות החליטו תושבי השכונה לעשות תורנות של שמירה בלילות, וכל לילה התנדב תושב אחר לשמור בלילה.

כשהגיע כמה ימים לפני ליל הסדר התברר שאף שכן לא רוצה לשמור בלילה הקדוש של ליל הסדר, כולם רצו לשהות עם בני משפחתם בלילה הקדוש והמרומם. בעקבות זאת החליטו לעשות גורל שבו יחלט מי יתנדב בליל הסדר.

בשכונה התגורר גם יהודי שהיה קבלן במקצועו, והיה שומר מצוות אבל לא הקפיד כל כך על אורח חיים חרדי. והנה נעשה הגורל והוא עלה בגורל. התרעם היהודי הזה על מר 'גורלו', ואמר שאם כך הוא לא יעשה ליל הסדר בשנה זו!

הרב יוסף שיינברגר ז"ל [חמיו של הגר"י גנס שליט"א] שהיה תושב השכונה והיה יהודי ת"ח וירא שמים, וגם היה אחראי על בניית בתי כנסת ומקוואות מטעם המדינה, שמע את דבריו של אותו יהודי והחליט שהוא מוותר! וכי בגלל הגורל יהודי לא יעשה ליל הסדר? הוא ניגש אליו ואמר לו שהוא החליט כי הוא יתנדב בליל הסדר ויעשה סדר כשיחזור מאוחר בלילה עם אשתו וילדיו. אותו יהודי שמח והודה לו.

תלמוד תורה במאה שערים מלפני כ-47 שנים למצולמים אין קשר לכתבה.

מפגש בין שוטרים ישראלים ללגינר ירדני על הקו העירוני, (הגבול העירוני בירושלים) סמוך לשער מנדלבאום. צולם בערך בשנת 1950 (למניינם ימ"ש)

ונהיה יותר קשה, עד שבאחד הימים שעוד גבול מני רבים נחצה, אמרתי לעצמי: 'עד כאן!' ניגשתי אליו ואמרתי לו בטון תקיף וברור: 'ידידי היקר! אתה יודע שאני ומשפחתי מכבדים ואוהבים אותך, אבל את ההתנהגות שלך ממש לא, וכשאתה אומר דעות ועצות למארחים שלך זה מאוד לא נעים. מהיום והלאה אל תתערב בניהול הבית'.

הוא היה המום מהשינוי הפתאומי והטיח בי: 'על דיבורים כאלה אין מחילה ואיני רוצה להכיר אותך יותר. אצל השותף שלך הרבה יותר נעים, מהיום והלאה אל תדרוך אצלי בעסק, הכל רק דרך השותף'.

תקופה של כשנה חלפה, נקטתי כמה פעולות של פיוס בניסיון להרגיע ולהסביר שלא רציתי לפגוע אלא רק להגן על השלווה שלי ומשפחתי, זה לקח זמן אבל בסוף הייתה שיחת פיוס ולחיצת יד איתנה, ולאחר כמה

שעות הוא כבר התקשר לביתנו ואמר שברוך ה' השלמנו והוא מוכן לבוא ולהתארח לפי הכללים... הוא אכן בא ושמר על הכללים, אבל באוויר היה עדיין אי נעימות מהעניין ההוא.

באחד הביקורים כשליויתי אותו, לא התאפקתי ואמרתי לו שאני מרגיש צורך שוב לבקש סליחה, ואני גם רוצה, הוספתי, להיות בטוח שהעניין מאחורינו. גם הוא לא התאפק, ואמר: 'מאחורינו? רק שתדע שבצוואה שלי כתבתי את כל הרכוש לשותף שלך, לא לעסק המשותף, אלא לשותף. ליתר דיוק, מאה דולר רשמתי על שמך'.

צמרמורת אחזה בגופי וגלים של הלם רצו לי במוח זה אחר זה, לא חשבתי עליו מעולם במונחים של צוואה, לא העליתי בדעתי שליחסים שלנו יש תעריף של תשלום לאחר המוות, הרגשתי שאני עושה חסד של אמת עם יהודי גלמוד שכל משפחתי עלתה בעשן המשרפות, וללא ציפיה לגמול כל שהוא. אך ככל שחלפו הימים והרהרתי בדבר הצלחתי לשכנע ולנחם את עצמי במעלת הכסף שמגיע ביזר ובעמל.

לאחר כמה שנים נפרדתי מהעסק ופניתי לאפיק אחר, מכרתי את חלקי לשותף שכבר הספיק להיות מחותני וסבא משותף לכמה נכדים. את הקשר עם השותף הגלמוד שכבר הזקין שמרתי והמשכתי לכבד אותו. כשהוזמן אלינו לשבת, כבר בצהרי יום חמישי היינו מקדימים להביא אותו. בשלב מאוחר יותר נחלשה בריאותו ולקחתי על עצמי את הטיפול בו שזה אומר התמסרות מתמדת - רופאים, מאמצים, כספים ועוד.

יום אחד הוא קורא לי ואומר לי בדמעות: 'יקירי, אני כ"כ מצטער שגיליתי לך את הצוואה הזאת; תדע לך, שהיא שונתה זה מכבר והנה עותק מצולם'. הוא מגיש לי אותה בידיו תוך שהוא מפרט באוזניי את תוכנה: 'כל נכסי שווה בשווה לך ולשותפך'. כמובן שהודיתי לו ברגש, את אותו עותק הנחתי באחת המגירות בבית.

שבועיים לאחר מכן הוא הלך לעולמו. ערכנו לו הלוויה מכובדת, הספדים וכו'. "שבועות נוספים חלפו ואני מקבל הזמנה לבית המשפט לשם מימוש הצוואה. הגעתי, רגע לפני הדיון הבחנתי בקריצת עין בין עורך הדין של הנפטר לשותף שלי, המחותר שלי, קריצה שהתבררה בדיעבד כרבת משמעות. כשעורך הדין הציג את הצוואה בפני השופט, הדם שלי קפא בעורקים והפה התייבש באחת.

הצוואה שהוגשה הייתה אותה צוואה ישנה שמזכה אותי במאה דולר ואת שותפי ביותר משישה מיליון דולר. בחישוב מהיר הבנתי שהמחותן היקר לא מעלה בקצה דעתו שידידו הקשיש סיפר לי על הצוואה השנייה, ושיש לי מסמך מפליל ביותר במגירת משרדי, ושהוא שילם מספיק לעוה"ד כדי שיעלים את דבר הצוואה השנייה, ושניהם עשו יד אחת לנשל אותי ממנה. החלטתי שדבר ראשון אני מנסה להירגע ולכלכל את צעדיי ולא מספר לאיש או אשה את הנוכחות המסעירה, ושאת החלטתה אקבל מאחד מגדולי הדור.

שלושה ימים לאחר מכן הייתי בדרכי לארץ ישראל לחתונת בן משפחה קרוב, במטוס החלטתי ללכת להתייעץ עם הרב וואזנר

הרחבת רחבת הכותל סמוך לחג השבועות תשכ"ז. ורנר בראון, הקרן למורשת הכותל המערבי

לאחר מלחמת ששת הימים, כשכבשו את הכותל המערבי, התחילה מחלוקת גדולה בממשלה מה לעשות ברחבת הכותל, האם להפכו לבית-כנסת עם כל ההגבלות של עזרת גברים ועזרת נשים, או לעשותו לרחבת מוזיאון גדולה לתיירים, וכמובן גם מעורבת גברים ונשים יחדיו. התכנסה הממשלה להחליט בעניין זה, ושר השיכון והרווחה התנגד בכל תוקף לרעיון של הבית-כנסת והוביל קו תקיף להפוך את הרחבה לאתר תיירות פתוח רח"ל,

והצליח לרתום לרעיונו את רוב חברי הממשלה.

ומספר הגר"י גנס שליט"א, שלאסיפת ממשלה זו הוזמן גם חמיו הרב שיינברגר, בתור הממונה על בינוי המקומות הקדושים, והוא ניסה בתור פשרה להציע לחברי הממשלה לעשות שתי רחבות, הפנימית כבית-כנסת והעליונה לתיירות כללית, ובכך למנוע ח"ו את הפיכת הרחבה כולה למקום בילוי ותיירות. ראש הממשלה לוי אשכול נהנה מהצעת הפשרה והתחיל ויכוח, אבל שר הרווחה מנע בכל כוחו את קבלת ההצעה.

הרב שיינברגר חשב שחייבים בכל מחיר למנוע את בזיון הפיכת הכותל למקום בילוי רח"ל, והחליט לקבוע עובדות, כי אחרי שיעשו שתי רחבות כבר לא יהיו מתנגדים.

הוא הגיע לרחבת הכותל, שם עבד קבלן מבצע של המדינה בהכשרת הרחבה וריצופה. הוא ניגש אל הקבלן ואמר לו שינמיך את חצי הרחבה שקרובה לכותל, ושיעשה זאת ויהיה לו זכויות לדורות עולם.

פחד הקבלן בתחילה, אבל אחרי שכנועים נוספים החליט ללכת על זה. הדבר נודע לשר הרווחה והוא שלח מסר תקיף לקבלן להפסיק את העבודות. הרב שיינברגר, שידע שזה הזמן, דיבר על לבו של הקבלן שיקבע עובדות ולא יפחד שיפטרו אותו כי זו זכות שתעמוד לו לדורות.

חשב הקבלן ואמר להרב שיינברגר: "אני מסכים לקחת סיכון ולהמשיך עם העבודות!", והוסיף: "אתה ויתרת לי לפני עשרות שנים על משמרת לילה בשכונת סנהדריה בליל הסדר! אני מוותר לך עכשיו וממשיך בעבודות!..."

בזכות הווייתו של הרב שיינברגר לאותו יהודי זכה עם ישראל שרחבת הכותל נשארה מקום קדוש לתפילה!

הוסיף הגר"י גנס שליט"א, שהוא היה נוכח עם חמיו באותו זמן בכותל, בכל זמן הוויכוח עם הקבלן, וכשהקבלן החליט להמרות

את פי הממונים ולעשות שתי רחבות, כשההבדל ביניהן היה 60 ס"מ, ביקש הגר"י גנס מהקבלן שינמיך את הרחבה התחתונה בעוד 20 ס"מ שיהיה 80 ס"מ שזה ל' טפחים, ואז יהיה ממש רשות נפרדת. ובאמת כך הוא עשה. (לקראת שבת מלכתא - הרב בנימין בירנצווייג)

ועוד בעניין הויתור

סיפר הרה"ח ר' חנוך ריגל הי"ו מה ששמע מבעל המעשה, יהודי מארה"ב, גביר גדול, כיצד זכה לעשירותו: "לפני עשרות שנים פתחתי עסק עם ידיד קרוב, עסק קטן שאט-אט הלך והתרחב לעסק פעיל ומכניס שהצליח לפרנס את שתי המשפחות שלנו, אם כי לא בהרווחה מופלגת.

לאחר כמה שנים הכרתי יהודי ניצול שואה גלמוד ועשיר שעסק ביבוא מוצרים שעסקנו

בשיווק שלהם. התפתחו בינינו קשרי מסחר שאט-אט הפכו לקשרי ידידות, ולאחר שנתיים הוא כבר היה בן בית אצלנו - אצלי ואצל השותף השני, בשבתות ובמועדים ובסתם ימי חול. הוא הרגיש כל כך נוח עד שהחל לתת לנו עצות והוראות היכן למקם את הרהיטים ובאיזה צבע צריכים להיות הווילונות, וזה הלך

רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל (בעל שבת הלוי)

המשך מהעמוד הראשון « המשך בפתח דבר »

היא בחרה לשתוק ולא לבייש את יהודה, ורק שלחה לו: "הכר נא למי החותמת והפתילים והמטה האלה" ואם הוא ירצה להציל אותה זה עניינו. היא כבר מוצאת (מלשון הצתה) כבר והיא שותקת ולא מביישת את האב"ד מרא דאתרא יהודה בן יעקב.

ההודאה בטעות

פה אנחנו מגלים עוד נדבך ביסודות של כלל ישראל: ההודאה בטעות! "ומודה ועוזב ירוחם". יהודה היה זה שלימד אותנו לא להתבייש להודות אלא לומר טעיתי, סליחה, את צודקת, "ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני כי על כן לא נתתיה לשלה בני" ובהודאה שלו הוא בעצם הציל את כל שושלת מלכות יהודה שבסוף יצא מפרץ. אגב, בהמשך גם ראובן הודה בטעותו המוזכרת בפרשת וישלח "וילך ראובן... וישמע ישראל".

שמעון ודינה

דינה בת לאה נהרסו לה החיים על ידי גוי רשע בשם שכם בן חמור ומי שריחם עליה אח"כ ולקח אותה לאישה היה שמעון אחיה (נולד להם בן הכנענית) שהרג בגללה את תושבי שכם שחשבו ששם שהייתה אמורה להילד עצמה היתה יצאנית, ולמה? משום שהייתה אמורה להילד בן שביעי של לאה ולא התפללה להשם שתיחפך לבת בשביל שלרחל לא יהיה פחות בנים מהשפחות ולא תתבזה עד כדי כך! וכך יצא שנולדה ללאה בת במקום בן אבל היא היתה יצאנית כטבע הבן. שוב אנחנו רואים את הדאגה לשני והזהירות בכבוד השני והחסד שהגיע מאברהם אבינו שהרחבנו על זה בעבר.

האימהות והשפחות

עוד נקודה שרציתי להתמקד בה זה שרחל נתנה שפחתה ליעקב כי "אולי איבנה ממנה" ולאה גם הביאה את שפחתה ליעקב בעקבותיה ובסוף הן נפקדו. הן למדו את זה משרה אימנו שנתנה את הגר שפחתה לאברהם אבינו ובסוף נפקדה. את גודל הויתור בנתינת שפחתה לבעלה, ניתן להבין במקצת ממגילת אסתר שאסתר לא גילתה את עמה ואת מולדתה ואחד הלחצים שאחשוורוש הפעיל עליה היה "ובהקבץ בתולות שנית" כי אין אישה מתקנאה אלא בירך חברתה (וכלשון הגמ': "ובהקבץ בתולות שנית וגו' אזיל שקל עצה ממרדכי אמר [לו מרדכי לאחשוורוש] אין אשה מתקנאה אלא בירך חברתה. ואפ' הכי לא גליא ליה דכתיב אין אסתר מגדת מולדתה וגו'". מגילה יגא.) הדבר קשה ביותר ואימותנו הקדושות פשוט שברו את מדת הקנאה! ומש"כ "ותקנא רחל באחותה" קינאה במעשיה הטובים וקנאת סופרים תרבה חכמה.

ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלוקים בציון. שבת שלום ומבורך.

זצוק"ל. לא הכרתי אותו והוא לא הכיר אותי, אך הרגשתי שהשאלה שלי מספיקה בשביל להתייעץ עם גדול הדור, וכך עשיתי - מהמטוס שמתי פעמי היישר לבית הרב וואזנר כשבמכונית השכורה מחכות לי המזוודות.

הקשתי על הדלת, הרבנית פתחה. 'באתי מחוץ לארץ להתיעץ עם הרב', אמרתי. היא נכנסה פנימה ומיד שבה: 'הרב אמר שתיכנס'. הרב וואזנר הקשיב בדריכות לכל מילה לכל נייע ותנועה, סיימתי לספר, ונשמתי נשימה ארוכה. הרב וואזנר עצם את עיניו ולאחר אנחה קלה אמר: 'הסיפור ברור, יש לך תביעה חזקה, גש לדין תורה'.

ידעתי מה המשמעות של דין תורה שכזה, הגלים שהוא יחולל בשכונה, בבתי כנסת, בקהילה, באנשי העסקים, ועל כולנה בביתנו פנימה. הודיתי לרב ויצאתי מביתו, התחלתי לרדת במדרגות, ולפתע הדלת של הרב וואזנר נפתחת שוב והוא עומד בפתח, מביט עלי כאב רחום ואומר לי: 'אתה יכול ללכת לדין תורה, אבל דע לך בני, על ויתור הקב"ה משלם גם בעוה"ז'.

באותה חתונה רקדתי כמו שלא רקדתי מעולם, ריקוד של התרת הספקות, ריקוד של החלטה נכונה, ריקוד של עבודת המיזות. כשחזרתי לאחר כמה ימים לביתי בניו יורק, לקחתי את הצוואה, הדלקתי את האש בכיריים והעברתי אותה מן העולם. זהו זה, זה מאחורי, לחשתי לעצמי בסיפוק, ומאותה לחישה גזרתי על עצמי שתיקה, המשך שתיקה...

שנים רבות חלפו, אני לא יודע בכמה הייתי מצליח להגדיל את אותם שלושה מיליון דולר שהיו חלקי בצוואה אם הייתי ניגש לדרך השנייה, אך בפועל ה' בירך אותי בהון של פי שישים (!) ויותר... מאותו יום שהחלטתי על הויתור, כל עסק שנגעתי בו - ואפילו הקטן ביותר - הפך למכרה של זהב, ואני זוכה כיום בסייעתא דשמיא להחזיק את כל יוצאי חלציי על שולחני מתוך הרחבה, ולאפשר להם להימצא בעולמה של תורה מתוך שלוה.

המחותן, אנחנו ידידים טובים מאוד, מתפללים באותו בית כנסת, שמחים יחד בשמחות משותפות ועולים יחד כל שנה לקברו של אותו יהודי גלמוד. שנינו יודעים שהוא עשה את הונו מהירושה של אותו אדם, ורק אני יודע שגם אני עשיתי את הוני מאותה ירושה...

"שנתיים שלוש לפני פטירת הרב וואזנר יצאתי לנופש באוסטריה. פגשתי מכר שסיפר לי שבמרחק קרוב נמצאת עיירת קיט ושווה בה הרב וואזנר, והוא בדרכו אליו להתברך ממנו, הוא הצייע לי באדיבותו להצטרף אליו, כמובן שהסכמתי. הגענו לשם לקראת צהרים, נכנסנו לבית הכנסת של המלון, יידי מיד ניגש להתברך מהגאון ורמז לי להצטרף אליו.

הרב וואזנר נשא את עיניו ונתן בי מבט נוקב, ולפתע הורה באצבעו שאתקרב אליו גם אני. עשרים שנה חלפו מאותה פגישה יחידה ומיוחדת שפקדתי את ביתו של הרב וואזנר, היה ברור לי שהוא לא זוכר אותי, הרב רואה ביום מאות אנשים, כפול שלוש מאות שישים וחמישה, כפול עשרים, מיליוני אנשים...

התכופתי לעברו והוא רכן לעבר אוזניי ולחש: 'נו, מה אתה אומר, על ותרנות משלמים בעולם הזה או לא?...' (ופריו מתוק)

אנא הרבו בתפילה ולימוד תורה לרפואת

האישה החשובה **אורה בת ברכה** בתושח"י

לזכר הנספים שנרצחו ונטבחו באכזריות ובמיתות משונות ונשפך דמם כמים על קידוש ה', ביום שמחת תורה תשפ"ד. לזכות אלו שמוסרים נפשם במערכות ישראל בחזית ובכל מקום למען כבוד שמים ולמען הצלת יהודים. ולזכר אלו מהם שנהרגו על קידוש השם תוך מסירת נפשם למען קוב"ה ולמען עמ"י בארץ הקודש. לישועת עם ישראל ולהחזרת השבויים בריאים ושלמים בנפש ובגוף במהרה.

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים בין בים ובין ביבשה המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרווחה ומאפילה לאורה ומשייעבוד לגאולה השתא בעגלה ובזמן קריב. אכ"ר.

אב הרוזנים יו"כ מרומים. ברוזני העליונים הוא יפקד ברוזנים הרוזנים והתמימים. קהלות הקדש ימסרו נפשם על קדש השם. הנהגה והענינים בליהם ובמותם לא יפרדו. מנעירים כלו מאריות גברו כלעיות רצון קונם ויופץ צירים. יזכרם א-לוהינו לטובה עם יצא צדיקי עולם. ויקום נקמתם עם עבריו העוין. פפתוב בתורת משה איש הא-לקים. הרצינו גוים עמו כי הם עבריו יקום ונקם ישיב כלצרו וכפר ארמתו עמו: ועל ידי עבריה הגבאים פתוב כאמר. ונקיתי חכם לא נקיתי וה' שכן בציון: ובכתבי הקדש נאמר כמה יאמרו הגוים איה א-לוהי יודע הגוים כלעניניו נקמתם עם עבריה העוין: ואומר, ידיו בגוים מכא גויות מו"ץ ראש על ארץ רבה. מנולכ בדרך ישתה על פן ירים ראש: